

UDHËZIM
Nr. 273, datë 9.5.2024

**PËR KRITERET DHE MËNYRAT E DEPOZITIMIT TË KËRKESAVE PËR
VERIFIKIM TË INTERESIT KULTUROR, DOKUMENTACIONI SHOQËRUES
I APLIKIMIT, KRITERET PËR MARRJEN E VENDIMIT DHE
METODOLOGJINË E TARIFAVE**

Në mbështetje të pikës 4 të nenit 102 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe pikës 1, të nenit 58, të ligjit nr. 27/2018, datë 17.5.2018, “Për trashëgiminë kulturore dhe muzetë”,

UDHËZOJ:

KREU I
KRITERET, MËNYRA E DEPOZITIMIT TË KËRKESAVE DHE DOKUMENTACIONI
SHOQËRUES I APLIKIMIT

1. Pasuritë të cilat mund t'i nënshtrohen verifikimit të interesit kulturor, janë:
 - a) pasuri kulturore paluajtshme;
 - b) pasuri kulturore luajtshme;
 - c) pasuri kulturore jomateriale.
2. Kërkesat për verifikim të interesit kulturor mund të depozitohen nga:
 - a) subjekte publike;
 - b) subjekte private/pronarë të pasurive.
3. Subjektet publike ose private depozitojnë kërkesën për aplikim për verifikim të interesit kulturor në rrugë postare pranë:
 - a) Institutit Kombëtar të Trashëgimisë Kulturore (IKTK) për verifikimin e interesit kulturor për pasuritë kulturore materiale të paluajtshme;
 - b) Institutit Kombëtar të Regjistrimit të Trashëgimisë Kulturore (IKRTK) për verifikimin e interesit kulturor për pasuritë kulturore materiale të luajtshme;
 - c) Qendrës Kombëtare të Veprimtarive Tradicionale (QKVT) për verifikimin e interesit kulturor për pasuritë kulturore jomateriale.
4. Në rastet kur kërkesa për verifikim të interesit kulturor është për pasuri kulturore të paluajtshme dhe depozitohet pranë IKTK-së, duhet të shoqërohet me dokumentacionin si më poshtë:
 - a) kërkesa e aplikantit që duhet të përmbajë:
 - i. të dhëna të përgjithshme mbi pasurinë;
 - ii. përshkrim të objektit/pasurisë;
 - iii. fotografi aktuale të objektit (në format *hardcopy* dhe në format digjital);
 - b) për individët – kopje të dokumentit të identifikimit (ID);
 - c) për personat juridikë – një kopje të certifikatës së regjistrimit (QKB/licencë);
 - d) dokumentacioni i pronësisë/ lidhja e kërkuarit për objektin e paluajtshëm;
 - e) ortofoto me koordinata;
 - f) rilevime të objektit nëse ka/ dokumente arkivore, historike (në format *hardcopy* dhe digjital);
 - g) të dhënat e kontaktit dhe adresës së aplikuesit (adresë postare, email, numër kontakti);
 - h) mandatpagesën.
5. Në rastet kur kërkesa për verifikim të interesit kulturor është për pasuri kulturore të luajtshme dhe depozitohet pranë IKRTK-së, duhet të shoqërohet me dokumentacionin si më poshtë:

- a) kërkesa e aplikantit që duhet të përmbajë:
 - i. të dhëna të përgjithshme mbi pasurinë;
 - ii. përshkrim të objektit/pasurisë;
 - iii. fotografi aktuale të objektit (në format *hardcopy* dhe në format digjital);
 - b) për individët – kopje të dokumentit të identifikimit (ID);
 - c) për personat juridikë – një kopje të certifikatës së regjistrimit (QKB/licencë);
 - d) dokumentacioni i pronësisë/ lidhja e kërkuarit për objektin e paluajtshëm;
 - e) ortofoto me koordinata;
 - f) rilevime të objektit nëse ka/ dokumente arkivore, historike (në format *hardcopy* dhe digjital);
 - g) të dhënat e kontaktit dhe adresës së aplikuesit (adresë postare, email, numër kontakti);
 - h) mandatpagesën.
6. Në rastet kur kërkesa për verifikim të interesit kulturor është për pasuri kulturore të luajtshme dhe depozitohet pranë QKVT-së, duhet të shoqërohet me dokumentacionin si më poshtë:
- a) kërkesa e aplikantit që duhet të përmbajë:
 - i. të dhëna të përgjithshme mbi pasurinë;
 - ii. përshkrim të objektit/pasurisë;
 - iii. fotografi aktuale të objektit (në format *hardcopy* dhe në format digjital);
 - b) për individët – kopje të dokumentit të identifikimit (ID);
 - c) për personat juridikë – një kopje të certifikatës së regjistrimit (QKB/licencë);
 - d) dokumentacioni i pronësisë/lidhja e kërkuarit për objektin e paluajtshëm;
 - e) ortofoto me koordinata;
 - f) rilevime të objektit nëse ka/ dokumente arkivore, historike (në format *hardcopy* dhe digjital);
 - g) të dhënat e kontaktit dhe adresës së aplikuesit (adresë postare, email, numër kontakti);
 - h) mandatpagesën.

KREU III KRITERET E VLERËSIMIT TË INTERESIT KULTUROR

1. Për pasuritë kulturore të paluajtshme, kriteret mbi bazën e të cilave duhet të mbështetet verifikimi i interesit kulturor janë si më poshtë, por jo vetëm:

a) kriteri gjinor dhe tipologjik: shpreh një realitet të caktuar historik i cili kushtëzon ndërtimin e një kategorie ndërtimore, nëpërmjet një rruge zhvillimore tipologjike të kushtëzuar nga rrethana të caktuara historike. Kriteri tipologjik shfaqet me një numër zgjidhjesh apo variantesh që paraqesin veçanti të rëndësishme;

b) kriteri i autenticitetit: lidhet me thelbin e pasurisë kulturore si vepër origjinale e një konteksti të caktuar historiko-kulturor. Këto vepra mund të përmbajnë shtesa, ndryshime, rirajtime pjesore apo tërësore të elementeve të ndryshme funksionale apo konstruktive, të cilat dëshmojnë për rrethanat që i kanë diskutuar dhe si të tilla duhen vlerësuar me kujdes gjatë procesit të verifikimit të interesit kulturor;

c) kriteri i vlerave arkitektonike: lidhet me ekzistencën e një shembulli ndërtimor brenda një tipologjie të caktuar të një gjinie arkitektonike;

d) kriteri kohor: lidhet me synimin që të gjithë periudhat historike duhet të jenë të përfaqësuara me dëshmi veprash ndërtimore. Në varësi të periudhës që përfaqësojnë, ato mund të jenë unike duke e bërë këtë kriter përcaktuar në përzgjedhje për verifikimin e interesit kulturor;

e) kriteri i shpërndarjes hapësinore të dukurisë arkitektonike: lidhet me ndjekjen e gjeografisë tipologjike të objekteve dhe shpërndarjes së tyre në territor;

f) kriteri i ruajtjes paraprake: lidhet me rëndësinë që ka mbrojtja paraprake e një veprë të cilat përballen me rreziqe shkatërruese natyrore ose jo apo janë të rrezikuara nga faktorë të caktuar;

g) kriteri i bashkëjetesës së objektit arkitektonik me veprën e artit: lidhet me bashkëjetesën e veprës arkitektonike me atë artistike të cilat plotësojnë njëra-tjetrën ose nuk ekzistojnë dot pa njëra-tjetrën.

2. Për pasuritë kulturore të luajtshme, kriteret mbi bazën e të cilave duhet të mbështetet verifikimi i interesit kulturor janë si më poshtë, por jo vetëm:

a) kriteri historik/domethënia kulturore: vepra duhet të përmbajë domethënie historike, kulturore, artistike, shkencore apo sociale, periudhë historike etj.;

b) kriteri i autenticitetit dhe integritetit: lidhet me qenien e veprës si një objekt i rrallë, unik që lidhet me rëndësinë e ruajtjes së pasurisë;

c) kriteri i moshës: lidhet me rëndësinë që mund të ketë pasuria si përfaqësuese e një periudhe kohore të hershme;

d) kriteri artistik dhe estetik: cilësitë artistike dhe estetike, artizanale;

e) kriteri i asocimit me ngjarje apo persona historikë;

f) kriteri i rrezikshmërisë së shkatërrimit apo zhdukjes;

g) kriteri i përfaqësimit;

h) kriteri edukativ;

i) kriteri i lidhjes me komunitetin.

3. Për pasuritë kulturore jomateriale, kriteret mbi bazën e të cilave duhet të mbështetet verifikimi i interesit kulturor janë si më poshtë, por jo vetëm:

a) kriteri i autenticitetit;

b) kriteri i domethënies;

c) kriteri i vazhdueshmërisë në kohë;

d) kriteri i përfaqësimit;

e) kriteri i përfshirjes së komunitetit: përmbajtësor edukativ;

f) kriteri i aspekteve jomateriale;

g) kriteri ruajtës/rreziku;

h) kriteri i diversitetit kulturor;

i) kriteri i transmetueshmërisë: i sjelljes dhe reflektimit;

j) kriteri etik;

k) kriteri i vlerësimit dhe ekspozimit.

KREU IV METODOLOGJIA E TARIFAVE TË APLIKIMIT

1. Kostoja e aplikimit të verifikimit dhe miratimit të interesit kulturor të llogaritet sipas metodologjisë së përcaktuar në këtë vendim.

2. Në përlllogaritjen e kostonë së verifikimit dhe miratimit të interesit kulturor, merren në konsideratë kostot direkte dhe ato indirekte, sipas klasifikimit të mëposhtëm:

a) kostot direkte përfaqësohen nga të gjitha shpenzimet, që parashikohen të kryhen për ofrimin e shërbimit të verifikimit dhe miratimit të interesit kulturor që lidhen drejtpërsëdrejti si më poshtë vijon:

i. shpenzimet për stafin (dieta) dhe shpenzimet që paguan punëdhënësi për ekspertët vlerësues;

ii. shpenzimet për trajnime të tjera për stafin dhe ekspertët vlerësues;

b) kostot indirekte përfshijnë shpenzime operative, që parashikohen të kryhen, si më poshtë vijon:

i. shpenzime për energjinë elektrike, ujin, ruajtjen, mirëmbajtjen dhe pastrimin e objekteve;

ii. shpenzime për kancelari, karburant dhe mjete transporti, si dhe shpenzime të tjera të përfshira më lart e që janë në funksion të verifikimit dhe deklarimit të interesit kulturor.

KREU IV
DISPOZITA TË FUNDIT

1. Ngarkohet ministri përgjegjës për trashëgiminë kulturore, që brenda 30 ditëve nga hyrja në fuqi e këtij udhëzimi, të miratojë anëtarët e komisioneve këshillimore të propozuar nga institucionet përkatëse.

2. Ngarkohen ministri përgjegjës për trashëgiminë kulturore dhe institucionet e specializuara për zbatimin e këtij udhëzimi.

Ky udhëzim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I EKONOMISË, KULTURËS
DHE INOVACIONIT
Blendi Gonxhja